

Dr inż. Katarzyna Puchalska

Katedra Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Rzeszowski

Regionalne uwarunkowania napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych

WPROWADZENIE

Zaangażowanie swojego kapitału w bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) wywołane jest konkretnymi przyczynami, które są indywidualne dla każdego przedsiębiorstwa. Nie bez znaczenia dla podjęcia inwestycji jest miejsce jej lokalizacji, pomimo że inwestorzy analizują wiele różnych czynników przed podjęciem, dość kosztownych przedsięwzięć. W związku z tym, rozmieszczenie BIZ w poszczególnych regionach kraju jest często bardzo zróżnicowane.

Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie różnic w wielkości napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do poszczególnych regionów naszego kraju ze szczególnym naciskiem na województwo podkarpackie. Głównym źródłem danych są opracowania GUS oraz opracowania Centrum Obsługi Inwestora Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego.

ZRÓŻNICOWANIE PRZESTRZENNE BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH W POLSCE

Istotne znaczenie dla kraju przyjmującego kapitał zagraniczny w formie bezpośrednich inwestycji ma jego rozmieszczenie terytorialne. Jego oddziaływanie jest tym korzystniejsze, im większy jest stopień łagodzenia poprzez bezpośrednie inwestycje zagraniczne dysproporcji w rozwoju poszczególnych regionów kraju, w których są one zlokalizowane [Karaszewski, 2000, s. 115].

Od 1993 roku Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową prowadzi badania atrakcyjności inwestycyjnej regionów. Inwestorzy rozpatrując lokalizację swojego przedsięwzięcia biorą pod uwagę trzy grupy czynników: stymulanty (czynniki zachęcające), destymulanty (czynniki zniechęcające) i nominanty (czynniki obojętne) [<http://www.ibngr.edu.pl>; 29.07.2007]. Na podstawie wszystkich czynników sporządza się mapę atrakcyjności województw. W 2005 roku klasyfikację atrakcyjności województw wygrały województwa: śląskie, mazowieckie i małopolskie. Na kolejnym miejscu znalazły się województwa: dolnośląskie, wielkopolskie i łódzkie. Tym razem również z tych sześciu województw, cztery znalazły się najwyżej w klasyfikacji wartości przyjętego kapitału zagranicznego.

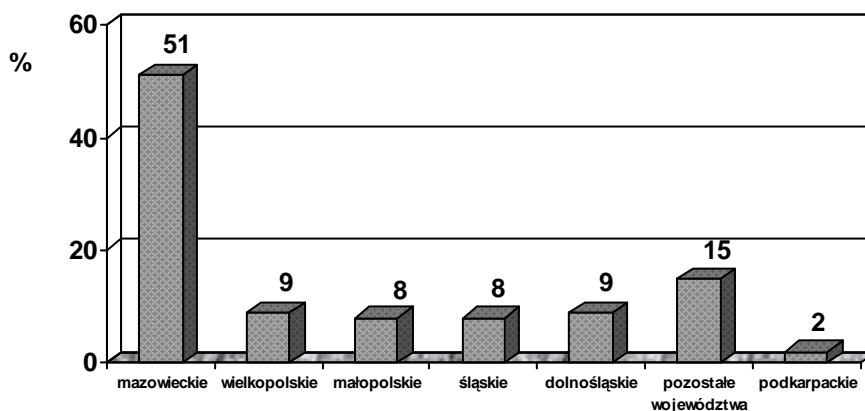
Jednak aktywność inwestorów zagranicznych wiąże się nie tylko z atrakcyjnością regionu, lecz także z atrakcyjnością lokalnych przedsiębiorstw, które są gotowe podjąć współpracę z inwestorem zagranicznym. Inwestycje zagraniczne często koncentrują się w dużych miastach lub ich okolicy, dlatego w 1999 roku przeprowadzono analizę atrakcyjności inwestycyjnej miast wojewódzkich. Za najatrakcyjniejsze miasta uznano Warszawę, Poznań, Wrocław i Kraków. W rankingu z 2001 r. Rzeszów lokował się dopiero na 14 pozycji. Obecnie zajmuje 9 miejsce w rankingu analizowanych 18 miast. Badania nad atrakcyjnością innych grup miast, takich jak miasta powiatowe czy małe miasta, koncentrują się na trzech czynnikach: wielkości miasta, położeniu na linii wschód-zachód i położeniu względem wielkich aglomeracji miejskich. Większe miasta oferują inwestorom większe możliwości. Im więcej miasto posiada mieszkańców, tym lepsze warunki prowadzenia działalności oferuje inwestorom. Przy granicy zachodniej tereny są bardziej atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów, zbliżając się w kierunku wschodniej granicy atrakcyjność inwestycyjna spada. Kolejnym plusem regionu jest bliskość aglomeracji miejskich. Nawet małe miasteczka mogą konkurować z wielkimi miastami, jeśli tylko znajdują się w ich pobliżu. Chociażby ceny nieruchomości są diametralnie różne, a bliskość aglomeracji gwarantuje inwestorom dobre połączenia komunikacyjne i dużą chłonność rynku [Swianiewicz, Zienianowicz, 1999, s. 74].

W 2005 roku, co trzeci podmiot z kapitałem zagranicznym miał siedzibę na terenie województwa mazowieckiego. Tempo wzrostu kapitału zagranicznego w tym województwie było wolniejsze niż przeciętnie w Polsce, w efekcie ulokowano tam 51% całości kapitału zagranicznego, co oznacza spadek tego wskaźnika o 2%. Tak jak w roku poprzednim kolejnymi województwami w tej klasyfikacji były: dolnośląskie 9% i śląskie z 8% udziałem kapitału w 2005 roku (rys. 1).

Wschodnie tereny Polski nie przyciągnęły większego zainteresowania inwestorów zagranicznych. W 2005 roku w czterech województwach tego obszaru: warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubelskim i podkarpackim łącznie zaangażowano zaledwie nieco ponad 3% kapitału zagranicznego ogółem, w tym najwięcej, 2%, w województwie podkarpackim. W województwie podkarpackim nastąpił jednak wzrost wartości kapitału zagranicznego o blisko 1/3, w województwie lubelskim – o 18%, natomiast w województwach warmińsko-mazurskim i podlaskim odnotowano nawet jego spadek.

W 2005 roku w województwie mazowieckim inwestowali głównie przedsiębiorcy z sześciu krajów: Holandii i Francji, do których należało po 25% zainwestowanego kapitału, Niemiec i USA, z których pochodziło po 9% kapitału, a także z Belgii i Wielkiej Brytanii – po 6% kapitału. Kapitał holenderski dominował także w województwie małopolskim, gdzie stanowił 75% kapitału zagranicznego, jak również w województwie świętokrzyskim, w którym do Holandii

należała ponad połowa kapitału zagranicznego. Kapitał niemiecki stanowił najwyższy odsetek w województwach: wielkopolskim – 34%, dolnośląskim – 31% i zachodniopomorskim – 28%. Jednak najwyższy udział kapitału niemieckiego odnotowano w województwie opolskim, gdzie stanowił on ponad połowę zainwestowanego kapitału zagranicznego. W województwach pomorskim, kujawsko-pomorskim oraz warmińsko-mazurskim istotne znaczenia miał zarówno kapitał niemiecki, jak i holenderski, który jednak miał nieco mniejszy udział. W województwie lubelskim i podkarpackim dominował kapitał holenderski, natomiast w województwie podlaskim – francuski. Widoczne było również zaangażowanie kapitału włoskiego, który największe znaczenie miał w województwie łódzkim. Natomiast do województwa lubuskiego największy kapitał napłynął ze Szwecji [Zagoździńska, 2006, s. 63-64].

Rysunek 1. Struktura kapitału zagranicznego według województw w 2005 roku w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego

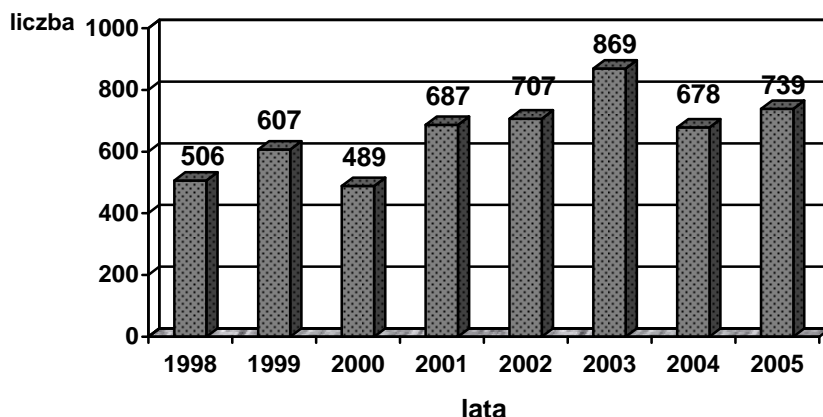
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: [Działalność..., 2006].

STRUKTURA NAPŁYWU BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM

Wartość wszystkich BIZ, które napłynęły do województwa podkarpackiego do 2005 roku, osiągnęła poziom 2 726,6 mln USD. Natomiast w samym 2005 roku zainwestowano na Podkarpaciu 306,2 mln USD. Udział regionu w napływie kapitału zagranicznego do Polski kształtuje się na poziomie ok. 3%. Jest on mniejszy niż udział regionu w liczbie ludności kraju (5,5%) oraz w tworzeniu produktu krajowego brutto (4%). Tak niski udział Podkarpacia spowodowany jest głównie brakiem większych inwestycji w sektorze usług, a udział regionu w inwestycjach w tym sektorze w Polsce wynosi 0,3%. Jest to zdecydowanie

mniej niż w handlu, gdzie inwestycje te stanowią 2%, jak i w działalności przemysłowej – 6,8% zarejestrowanych [Zagodzińska, 2006, s. 65].

Liczba zarejestrowanych w województwie podkarpackim spółek z udziałem kapitału zagranicznego przekroczyła w grudniu 2005 roku 739 (rys. 2).

Rysunek 2. Liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w województwie podkarpackim w latach 1998–2005

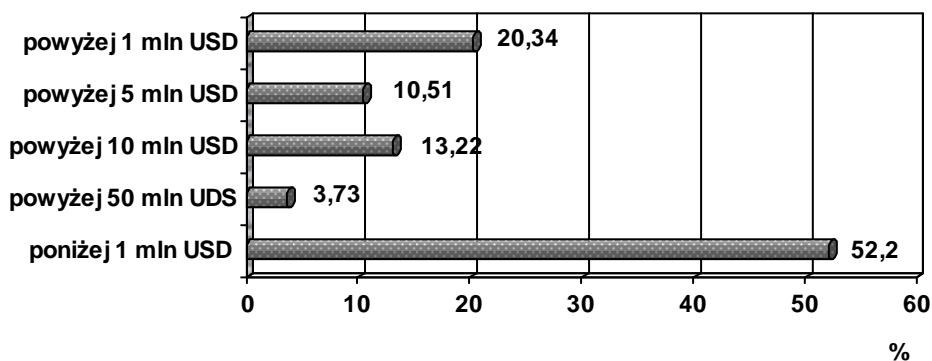
Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Biuletyn..., 2006; Biuletyn..., 2005; Roczniki Statystyczne...1998–2003].

W porównaniu z wszystkimi takimi firmami w Polsce jest to zaledwie 1,4%. Oprócz firm mających siedzibę na terenie Podkarpacia, istnieją również udziały ok. 120 przedsiębiorstw zagranicznych, które mają siedziby w innych regionach Polski [Sobala-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2005, s. 13]. Województwo podkarpackie, podobnie jak małopolskie, charakteryzuje duży udział nakładów poniesionych przez największych inwestorów. Pięciu największych zagranicznych inwestorów odpowiada za 1/3 wszystkich nakładów na Podkarpaciu, podczas gdy w Polsce jest to wartość o połowę mniejsza.

Prawie połowa inwestycji została dokonana przez dziesięciu największych inwestorów, a w Polsce tylko 1/4. Rozkład wielkości nakładów poniesionych przez poszczególnych inwestorów może wskazywać na poziom rozwoju województwa i jego atrakcyjność dla kapitału zagranicznego. Im struktura wielkościowa jest bardziej zróżnicowana i mniejsza dominacja pojedynczych dużych inwestorów, tym wyższy poziom rozwoju, większa atrakcyjność i wyższe inwestycje. Rysunek 3 przedstawia udział procentowy firm według wartości inwestycji w latach 1989–2005.

Podział ten obejmuje 295 firm, w których inwestorzy posiadali co najmniej 10% udziałów lub akcji. Udział form inwestowania w okresie 1989–2005

w całości napływu BIZ w województwie podkarpackim kształtował się następująco: na inwestycje *greenfield* przypadło ok. 39%, nabycie akcji lub udziałów w procesie prywatyzacji pochłonęło 27%, na przejęcia przeznaczono 13%, natomiast na nakłady w firmach nabytych w latach wcześniejszych przypadło 22%.

Rysunek 3. Podział firm ze względu na wartość zainwestowanego kapitału w województwie podkarpackim w latach 1989–2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Sobala-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2006, s. 14].

Rozpatrując napływ BIZ w podziale na sektory gospodarki, w latach 1989–2005, od razu można zauważyć, że zdecydowanie dominuje przemysł, do którego trafiło niemal 90% kapitału zagranicznego w regionie.

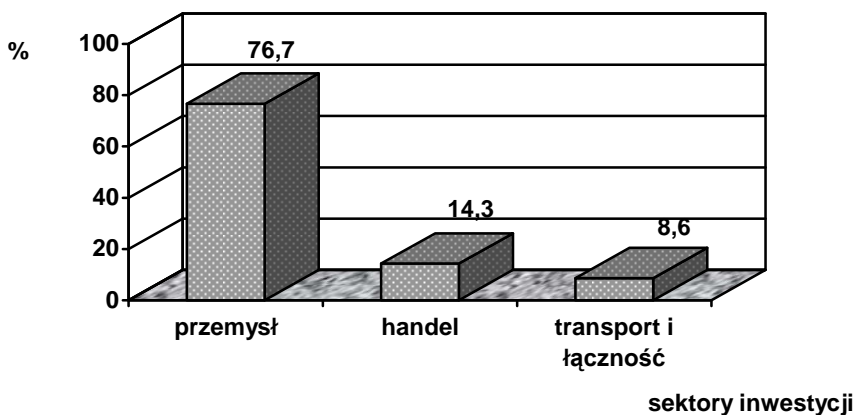
W sektorze tym największy kapitał zagraniczny trafił do przetwórstwa przemysłowego, aż 83,4%, natomiast w mniejszym stopniu do zaopatrywania w energię, tylko 5,7%. Drugim sektorem, pod względem wartości inwestycji, jest handel, który zagarnął 7,1% całości inwestycji w regionie. Pozostałe działalności gospodarcze przyciągnęły zaledwie 3,6% kapitału zagranicznego, z czego najwięcej przypadło na transport, magazynowanie i łączność. W samym 2005 roku także dominowały nakłady przeznaczone na przemysł, choć ich udział był mniejszy i wyniósł 76,7%. Udział handlu w całości BIZ w regionie natomiast wzrósł i w 2005 roku osiągnął poziom 14,3%. W transport i łączność zainwestowano 8,6% [Sobala-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2005, s. 14-15] (rys. 4).

Analizując strukturę bezpośrednich inwestycji zagranicznych na Podkarpaciu ze względu na kraj pochodzenia kapitału, zdecydowany prym wiedzie USA. Z tego kraju napłynął do województwa w roku 2005 kapitał o wartości 1 239 mln USD.

Kolejni czterej inwestorzy z klasyfikacji wspólnie zainwestowali mniej niż USA. Na drugim miejscu znalazły się Niemcy z inwestycjami o wartości 380 mln USD, kolejna była Austria z kapitałem 334 mln USD, na miejscu czwartym uplasowała się Francja, która na Podkarpaciu zainwestowała 191 mln USD,

następna była Wielka Brytania z kwotą inwestycji 136 mln USD. W regionie niewiele, w stosunku do Polski, jest inwestycji holenderskich. Wartość kapitału zainwestowanego przez Holendrów w Polsce stanowi 13,8% całości BIZ, natomiast w regionie zaledwie 2,7%.

Podobnie jest z inwestycjami włoskimi i belgijskimi. W Polsce ich udział wynosi odpowiednio 5,1% i 3,6%, natomiast na Podkarpaciu jest to tylko 2,3% i 0,2%. Z krajów graniczących z Podkarpaciem, czyli z Ukrainy i Słowacji, napływają do regionu śladowe ilości kapitału w formie BIZ [Sobala-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2005, s. 50]. Mali i średni inwestorzy zagraniczni, czyli ci inwestujący kapitał do 1 mln USD (mali) i do 5 mln USD (średni), wykazują się w województwie podkarpackim przeciętną aktywnością na tle kraju. Ich udział w inwestycjach ogółem wyniósł na Podkarpaciu 5,4%, natomiast w Polsce 6,5%.

Rysunek 4. Struktura napływu BIZ w podziale na sektory gospodarki w 2005 r. w woj. podkarpackim

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Sobala-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2006, s. 14].

Największym inwestorem zagranicznym w województwie jest grupa Kronospan z Austrii. Większość inwestycji, które podjęła firma, były w formie *greenfield*. Wartość inwestycji tego przedsiębiorstwa to 270 mln USD, co stanowi ponad 10% całości inwestycji w województwie. Kolejną firmą, która zainwestowała w województwie podkarpackim wartość 200 mln USD, jest amerykański Goodyear. Kolejny w klasyfikacji jest również amerykański inwestor – United Technologies Corporation, którego kapitał wyniósł 156 mln USD. Oba te amerykańskie przedsięwzięcia stanowiły przejęcia, a następnie modernizacje i rozbudowy przedsiębiorstw państwowych, takich jak: Firmy Oponiarskiej Dębica, gdzie zainwestował Goodyear i WSK PZL-Rzeszów, której kapitał stanowił inwestycje United Technologies Corporation. Wielkie nakłady, przekraczające 100 mln USD, poniosły kolejne przedsiębiorstwa z USA: Enron i Owens

Illinois. Pierwszy inwestor zbudował elektrociepłownię opalaną gazem w Nowej Sarzynie, natomiast druga firma kupiła i unowocześniła Hutę Szkła w Jarosławiu. W klasyfikacji inwestorów, którzy zainwestowali największy kapitał w województwie podkarpackim, brytyjskie Tesco, które zainwestowało najwięcej w sektorze handlu i usług, znalazło się dopiero na dwudziestym miejscu. Fakt ten pokazuje dominację przemysłu w inwestycjach zagranicznych na Podkarpaciu [Sobala-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2005, s. 16; <http://www.coi.rzeszow.pl;02.08.2007>].

Pięć powiatów województwa podkarpackiego: mielecki, miasto Rzeszów, dębicki, leżajski i jarosławski, w których mieszka niecałe 30% ludności, skupia w swoich granicach 70% inwestycji zagranicznych. Jednak w każdym powiecie dominuje inny typ inwestycji. Mielec, który przyciągnął największą wartość kapitału, 523 mln USD, przyciągnął wiele nowych przedsięwzięć dzięki istnieniu Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Rzeszów oprócz inwestycji przemysłowych, oferuje szeroki rynek zbytu dla nowych inwestycji w handlu i usługach. Duże inwestycje w powiecie dębickim i leżajskim są wynikiem prywatyzacji, a następnie dodatkowych nakładów w firmach funkcjonujących tu przed 1990 rokiem. Sytuacja w powiecie jarosławskim jest podobna, przy czym wysoką wartość inwestycji spowodowała jedna, duża inwestycja *greenfield*. W kolejnych sześciu powiatach inwestycje przewyższały 50 mln USD. Były to powiaty: miasto Krosno, z wartością inwestycji 134 mln USD, stalowowolski, w którym zainwestowano 128 mln USD, ropczycko-sędziszowski, tarnobrzesci, łańcucki i sanocki. Wszystkie te wspomniane powiaty skupiają na swoim terenie 90% wszystkich inwestycji, przy przekraczającym 50% udziale ludności [Sobala-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2005, s. 55]. Siedem powiatów położonych głównie na południu i wschodzie województwa, czyli: brzozowski, lubaczowski, leski, strzyżowski, krośnieński, bieszczadzki i przemyski, łącznie przyciągnęły inwestycje o wartości nie przekraczającej nawet 27 mln USD. Wynika z tego, że powiaty te skupiły razem zaledwie 1% nakładów kapitału zagranicznego w województwie. Jest to bardzo słaby wynik, biorąc pod uwagę, że tereny te zamieszkuje 20% społeczeństwa regionu. W Tarnobrzegu i Przemysłu zanotowano inwestycje po 22 mln USD. W porównaniu z innymi miastami grodzkimi są tam niewielkie inwestycje w przemyśle.

Inwestycje *greenfield* są odzwierciedleniem atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych terenów. W województwie podkarpackim do końca 2005 roku uruchomiono 240 nowych placówek, z czego około 75 stanowiły zakłady przemysłowe, a około 110 to nowe sklepy, hurtownie i stacje benzynowe. Rozmieszczenie inwestycji tego typu w województwie jest bardzo nierównomierne, gdyż różne miejsca w regionie charakteryzują się różną atrakcyjnością inwestycyjną. Nowe zakłady o wartości powyżej 0,5 mln USD powstały na terenie 33 gmin. Absolutnym liderem w tym względzie jest Mielec, w którym wartość inwestycji oszacowano na 440 mln USD, czyli 4 razy więcej niż w stolicy regionu, Rze-

szowie. W Nowej Sarzynie również wartość inwestycji przewyższyła Rzeszów i osiągnęła 140 mln USD, co było wynikiem jednej dużej inwestycji. Grupę gmin, w których kapitał zagraniczny przekroczył 100 mln USD, zamyka Stalowa Wola. Krosno, Sędziszów Małopolski i Nisko charakteryzują się inwestycjami o łącznej wartości pomiędzy 30 a 50 mln USD, natomiast od 10 do 20 mln USD przyciągnęły: Jarosław, Tarnobrzeg, Przemyśl oraz podrzeszowskie gminy wiejskie: Krasne i Chmielnik. Nieco niższe inwestycje, na poziomie od 5 do 10 mln USD, odnotowały: Jasło, Dębica, Sanok i Przeworsk.

Zdecydowanie najwięcej jest obszarów z dominacją inwestycji przemysłowych. Do tej grupy należą: Mielec, Nowa Sarzyna, Stalowa Wola, Jarosław, Sędziszów Małopolski, Nisko, Chmielnik. W Rzeszowie, Przemyślu i podrzeszowskiej gminie Krasne przeważa handel i usługi. Gminy te tworzą drugi typ w klasyfikacji. Ostatnim przykładem jest gmina, w której wartość inwestycji w przemysł jest prawie identyczna z kapitałem zainwestowanym w handel. Kategorię tą stworzono specjalnie dla Tarnobrzega, który jest jedynym przykładem zrównania inwestycji przemysłowych z handlowymi. Ciekawe jest, że wśród gmin o największym zaangażowaniu inwestorów, występuje zdecydowana przewaga inwestycji w konkretny sektor. Tak w Rzeszowie 90% nakładów pochłonęły nowe placówki handlowe i usługowe, podczas gdy w Mielcu i Stalowej Woli aż 95% inwestycji przypadło na działalność produkcyjną [Sobała-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2005, s. 57].

Tabela 1. Typy gmin pod względem zróżnicowania branżowego w inwestycje typu *greenfield*

		Typ A dominacja przemysłu	Typ B dominacja handlu i usług	Typ C równowaga pomiędzy sektorami
Wielkość inwestycji <i>greenfield</i> w mln USD	Pow. 100	Nowa Sarzyna (100,0%) Mielec (95,1%) Stalowa Wola (94,7%)	Rzeszów (98,0%)	-
	30-50	Sędziszów Małopolski (99,5%) Nisko (97,1%) Krosno (76,4%)	-	-
	10-20	Chmielnik (100%) Jarosław (90,5%)	Przemyśl (100,0%) Krasne (84,0%)	Tarnobrzeg

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Sobała-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2005, s. 59].

Cechy miejsc, takie jak położenie, liczba mieszkańców czy kwalifikacje pracowników mają odmienną siłę przyciągania dla różnych typów działalności.

Inwestycje, które nastawione są na lokalny i regionalny rynek zbytu, czyli na przykład handel, lokowane są zazwyczaj w dużych miastach. Aż 97% inwestycji handlu i 81% w pozostałych branżach usługowych skupiona jest w Rzeszowie

i większych miastach województwa oraz w ich strefach podmiejskich. Inwestycje tego typu w mniejszych miastach i na terenach wiejskich poza strefami podmiejskimi są znikome. Również inwestycje przemysłowe lokowane są w większych miastach regionu.

Duże ośrodki miejskie skupiają aż dwie trzecie tych inwestycji. Natomiast na terenach wiejskich ulokowano 10% inwestycji *greenfield* w przemyśle. Ogólnie rzecz biorąc przyciąganie inwestorów przez wiejskie tereny znajdujące się w okolicy większych miast jest niewielkie. Wyjątkiem są okolice Rzeszowa, jednak lokowanie tam inwestycji związane jest z brakiem terenów inwestycyjnych w samym mieście, a nie z większą atrakcyjnością inwestycyjną terenów podmiejskich [Sobala-Gwosdz, Działek, Gwosdz i in., 2005, s. 58-59].

Rola głównej arterii komunikacyjnej w regionie, drogi E4 i magistrali kolejowej Kraków – Rzeszów – Przemyśl, jest umiarkowana. W odległości do 30 km od niej zlokalizowanych jest 20% inwestycji, jednak zdecydowana większość w ośrodkach miejskich.

Duże znaczenia mają natomiast Specjalne Strefy Ekonomiczne, które przyciągnęły 68% nowych inwestycji przemysłowych regionu. To właśnie z powodu istnienia SSE powiat mielecki zajmuje czołową pozycję w zakresie przyciągania inwestycji zagranicznych.

PODSUMOWANIE

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne stały się ważnym czynnikiem oddziaływania na rozwój ekonomiczny poszczególnych regionów ich napływu. Przy wyborze ich lokalizacji, potencjalni inwestorzy kierują się głównie względami ekonomicznymi. Bardzo często wybierają na miejsce lokalizacji inwestycji tereny, w których one już istnieją. Przez to niektóre regiony, czy województwa są faworyzowane, a inne nie. Skutkiem takiego rozmieszczenia inwestycji zagranicznych jest pogłębianie się różnic w poziomie rozwoju gospodarczego terenów województwa podkarpackiego. Należy jednak mieć nadzieję, że z czasem przedsiębiorcy zagraniczni będą rozprzestrzeniać swoje inwestycje również na te tereny.

LITERATURA

- Biuletyn Statystyczny woj. podkarpackiego IV kwartał 2005* [2006], Urząd Statystyczny w Rzeszowie; Rzeszów.
- Biuletyn Statystyczny woj. podkarpackiego IV kwartał 2004* [2005], Urząd Statystyczny w Rzeszowie; Rzeszów.
- Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2005 roku* [2006], GUS, Warszawa.
- Zagodzińska I. [2006], *Podmioty z kapitałem zagranicznym w Polsce według danych GUS*, [w:] *Inwestycje zagraniczne w Polsce. Raport roczny*, Chojna J. (red.), Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa.

- Karaszewski W. (red.) [2000], *Inwestycje w procesie transformacji gospodarki Polski 1990–1999*, Toruń.
- Roczniki Statystyczne województwa podkarpackiego za lata 1998–2003*.
- Sobala-Gwosdz A., Działek J., Gwosdz K. i inni [2006], *Inwestycje zagraniczne w województwie podkarpackim do 2005 roku, Lista największych inwestycji zagranicznych w województwie podkarpackim*, Centrum Obsługi Inwestora Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, Rzeszów.
- Swianiewicz P., Ziemanowicz W. [1999], *Atrakcyjność inwestycyjna miast 1998–1999*, Seria: *Polska regionów*, IBnGR, Warszawa.
- Zintegrowana analiza ekonomiczna województwa podkarpackiego* [2004], Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego, Rzeszów.
- <http://www.rarr.rzeszow.pl>; 01.08.2007r.
- <http://www.podkarpackie.travel.pl>; 08.08.2007r.
- <http://www.ibngr.edu.pl>; 29.07.2007r.

Streszczenie

Zaangażowanie swojego kapitału w bezpośrednie inwestycje zagraniczne wywołane jest konkretnymi przyczynami, które są indywidualne dla każdego przedsiębiorstwa. Nie bez znaczenia dla podjęcia inwestycji jest miejsce jej lokalizacji.

Wartość wszystkich bezpośrednich inwestycji zagranicznych, które napłynęły do województwa podkarpackiego do 2005 roku, osiągnęła poziom 2 726,6 mln USD. Natomiast w samym 2005 roku zainwestowano na Podkarpaciu 306,2 mln USD. Udział regionu w napływie kapitału zagranicznego do Polski kształtuje się na poziomie ok. 3%. Jest on mniejszy niż udział regionu w liczbie ludności kraju (5,5%) oraz w tworzeniu produktu krajowego brutto (4%).

Regional Aspects of the Effect of Foreign Direct Investment

Summary

Involvement of capital in foreign direct investment is possible for a variety of reasons that are examined individually in every firm. Hence, an investment outlay and localization plays a key role. Since 2005, the value of foreign direct investments addressed to Podkarpackie Voivodeship gained 2 726,6 mln USD. In 2005, it amounted 306,2 mln. The overall participation of this region in attracting foreign portfolio investors to invest in Poland is about 3%. It is lower than its participation in the country's population (15,5%) and in creating GDP (4%).